

ERDÉLY

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT.

1. szám
1892.

KIADJA AZ ERDÉLYI KÁRPÁT-EGYESÜLET.

265. sz.
1914.

Erdély őslakói.

— Elnöki megnyitó az E. K. E. jan. 25. közgyűlésén. —

Elnökünk táviratilag tudatván hivatalos elfoglaltsága miatt mai közgyűlésünkön meg nem jelenhetését, reám hárult a kötelesség közgyűlésünkön elnökölni.

Üdvözölvén a megjelent tagokat, engedje meg a közgyűlés, hogy rendszeres megnyitó helyett néhány gondolatot és eszmét pendítsek meg, amelyek egyesületünk céljaival szoros kapcsolatban vannak s jelenleg legaktuálisabbak.

Egyesületünk alapszabályszerű célja: „Magyarország erdélyi részeiben a túristasági, fürdőügyi, idegenforgalmi s ezekkel szoros kapcsolatban a közgazdasági és közművelődési érdekek felkarolása és előmozdítása.“

Erdély felett legújabban annyit húzzák a vészharangot, hogy önkénytelenül is előtérbe nyomúl a kérdés, hogy tulajdonképpen kiké hát ez az országész? Kik itt az őslakók, az igazi honalapítók? Kik alkoták itt a kultúrát? Kik tartották fenn ezt ezer, sőt másfélezer év óta?

Mi úgy tudjuk, hogy *Erdély* (Ardeal, Transsilvania) annyit jelent, mint *erdő-eli*, azaz *erdőtüli* része Magyarországnak. A Meszesen a (Magyar-kapun), a Királyhágón (a Báródságon¹), a bihari hegyeken túli része az anyaországnak. A legrégebb latin oklevelek nyelvén Ultrasylvania, Transsilvania; az Árpádkori nemzeti krónikákban már magyarul is: *Erdőelő* (Erdeelu).

Így hallották és vették át ezt a nevet oláh honfitársaink ősei is, midőn a Balkán és Alduna tájairól mint pásztorok költözködve, majd a török invázió által szorítatva ide beszivárogtak, menekültek s itt barátságos befogadásra s új hazára találtak.

Midőn a magyar honfoglalás alkalmával magyar és székely ezt az országrészt megszállotta, csekély számú szláv lakosságon kívül másféle népelemet itt nem talált. Annyira lakatlan erdővidék volt ez, hogy van olyan egykorú feljegyzés is, amely az alföldi magyar szállások és a ke-

¹ Báród = a szláv Bród = átkelő, révhely.

leti Kárpátokon túli besenyő telepek között négy napi járásnyi lakatlan területet emleget.

A szláv néprétegnek helyneveinkben máig is megvan az emlékezete. A hétszáz évvel ezelőtti dáciai és a félezer évvel azelőtti római népmaradványokról azonban annyira nincs és nem lehet szó, hogy a XII—XIII. századi bevándorló oláhok a régi dáciai (római) városoknak ősi latin nevét már nem hallották, hanem szláv neveken ismervén meg, maguk is így vették át és nevezték azokat. Traján régi fővárosa Ulpia Trajana az ő nyelvükben a szláv nyelvből és néptől átvett *Gredistye* (vár-hely) lett. A római Apulum, a mi Gyulafehérvárunk, az ő nyelvükbe a szláv *Belgrád* (fehér-vár) alakjában került belé. A Magurák, Toplicák, Kovászna, Cserna stb. szláv forrásból maradtak reánk.

Római nép és kultúra maradványairól itt tehát szó sem lehet.

Ha az oláhok a régi római legionariusok egyenes ivakékai lettek volna, nem kellett volna az ó-szláv Cyrill-betűket átvenniök, illetőleg a Balkánról hozniok.

Mikor ide jöttek, a magyar állam már századok óta meg volt alakulva s nekik a magyar állam intézményei közé kellett beilleszkedniök. Adóikat, mint pásztorok, juhaik után *ötvened* részben fizették s mint földműves jobbágyok a szokásos jobbágyi *robotot* teljesítették.

A magyar kultúra emlőin táplálkozva, a magyar intézményekhez alkalmazkodva, nyitva állott útjuk az emelkedésre. A magyar szabadelvű intézmények lehetővé tették ezt az emelkedést. Nem volt szükség különleges kedvezményekre, előjogokra: a fejlődés és előhaladás lépcsőin lehetett a jobbágyból nemes ember, a földművesből katona s emelkedhetett a társadalmi élet ranglétráján kenézzé (boérrá), tisztviselővé, hadvezérré, zászlósúrrá — egészen a trón magaslatáig.

Az erdélyi föld ezer évvel ezelőtti *tabula rasa* területét a magyar kultúra fogta először művelés alá. Hogy a magyar kultúra már javában virágzott itt, midőn az oláhok beköltöztek, azt tudjuk a honfoglaláskori sírleletekből, történelmi feljegyzésekből s tudjuk abból (amit nem rég kétségtelen felfedezésből végleg megállapítottak), hogy itt a Székelyföldön a keleti túráni ősök hagyatékából még Ázsiából hozott ősi írásjegyeket is használtak.

Az ősi keleti és az átvett és tovább fejlesztett nyugati kultúra forrásai tehát bőven buzogtak és termékenyítették ezt a földet. Volt hát miből merítenie annak az új jövevény népnek is, mely 1300 körül még csak királyi engedéllyel volt befogadható és telepíthető magán birtokokon által, mert addig csak királyi jobbágyok lehettek.²

² III. Endre 1291-ben megengedi oklevélben kiváltságként Ákos nembeli Győrke fia Sándornak, hogy hunyadmegyei három birtokára (Illye, Szád és Fenes) oláhokat hozhat és telepíthet saját jobbágyaiként. Addig csak állami birtokokon voltak oláhok Erdélyben s a gyulafehérvári káptalannak volt királyi engedéllyel 60 oláh jobbágya. (Lásd bővebben a Századok 1908. évf. 577. l. »Az oláh telepítés legelső okleveles emléke« c. cikkemet, hol az idézett eredeti oklevelet fényképhasonmásban is közöltem.)

A magyar már akkor több mint félezer éve lakott e hazában.

A legújabb történeti vizsgálódások megállapították és igazolták régi történetírásunk azon állítását, hogy a magyar nép nem Árpáddal jött be először ebbe az országba, hanem itt volt már előbb is, itt volt már az avarok uralma idejében, sőt Attila húnjai sem voltak egyebek, mint a nagy turáni népcsaládnak első nyugotra száguldó csapatai.

Tehát a turáni kultúra itt e földön már 1700 esztendő.

Történeti jogokról, ősfoglalásról, elsősről tehát csakis történet-hamisítók beszélhetnek — az oláhok részére.

Mindez nem zárja ki és a magyar történelem túlon túl igazolja, hogy itt mindnyájan egyenlő jogú polgárai vagyunk ennek az államnak. De most már, a jogegyenlőség korában, különleges jogokra még az államalkotó magyarság sem aspirál, annál kevésbé van joga ahhoz másoknak.

A magyar türelmesség és szinte túlságba vitt szabadelvűség okozta, hogy ilyen nemzetiségi kérdések nálunk még felmerülhetnek. A nyugati ú. n. civilizált államok régen megoldották ezt a kérdést s nemzeti egy-ségbe olvasztották lakosaikat.

Nálunk Szent István óta az államkormányok inkább kedveztek a nemzetiségeknek, mintsem elnyomták volna különleges aspirációikat.

A magyar Pató Pálok „hej, ráérünk arra még“ jelmondata e tekintetben sok kárt tett Erdélyben is. Úgy, hogy nemhogy nemzetiségi üldözésről, vagy elnyomásról lehetne itt szó, hanem ellenkezőleg új honfoglalás feladata vár reánk.

Ebben az új honfoglalásban: a népek testvéries, kulturális egybe-forrasztásában az E. K. E. egy negyedszázad óta sysiphusi munkát végez. Hordjuk Erdély megerősítésére azt a követ felfelé, mely mindegyre visszagurul, mert nem vagyunk elég erősek hozzá.

Az anya azt a gyermekét dédelgeti legjobban, amelyik a leggyengébb. A mi anyaországunk ezt Erdélylyel szemben még eddig kevésbé igazolta.

De mi nem csüggedünk, mert tudjuk, hogy hazafias és kulturális munkát végezzük.

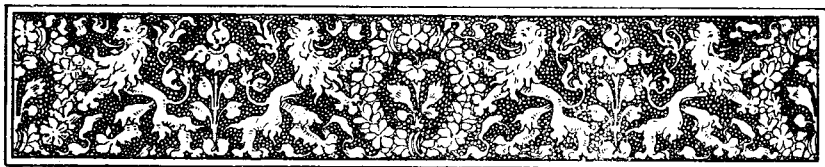
Reméljük, hogy a magyarságban is feltámad valahára az életösztönnek az a felbuzdúlása, ami nélkül a fajok harcában győzelmet aratni nem lehet.

Az E. K. E. ebben az irányban keveset tehet. De azt a keveset kötelessége megtenni, tudatában annak, hogy Magyarország keleti fellegvárában, ebben az Erdő-országban a honfentartás és honépítés munkájában reánk szükséges és hasznos feladatok várnak.

Ezeket a feladatokat i. t. tagtársaink hazafias lelkes szeretetébe ajánlva — van szerencsém közgyűlésünket megnyitni.

Dr. Szádeczky Lajos.

Nagyszebeni diáktúristaság.

— *Bucsecs, Szinaja, Nagykőhavas.* —

Irta: Szilágyi Gyula.

Ma már minden hazai pedagógus látja testi nevelésünk elmaradottságát, minden középiskolánk foglalkozik az elavúlt, egészségtelen állapotok javításával, Országos Testnevelési Tanács van alakulóban, az ifjúság pedig ösztönszerűleg a legnagyobb lelkesedéssel sereglik a minden tanintézetünknel napról-napra létesülő, újabb testnevelési szervezetekbe.

Nevezzük ezeket vándoregyleteknek, sport- vagy tornaköröknek, vagy akár „cserkészcsapatoknak“, a végcélja mindeniknek egy: szabadban való egészséges foglalkozásokkal fejleszteni az ifjúság testi erejét, testileg és ezáltal lelkileg is erősebbé, boldogabbá tenni a jövő nemzedéket!

A sportok változatos, gazdag világából pedig az a sport, amely minden vonatkozásában elősegíti az iskola munkáját, amelyet minden más sportnál inkább kellene kötelező iskolai sportnak megtennünk, a diáktúristaság szemlátomást terjedve országszerte mind több és több hívet hódít magának úgy a diákság sorából, mint a gondjaira bízott ifjúság legfőbb érdekét szívén viselő ifjabb tanári nemzedék köréből.

A diáktúristaság a nagyszebeni állami főgimnáziumnál intézeti tradíció már, amelyet nem kell ajánlani, ismertetni és újra szervezni, mert megszokta és egyforma kedvvel űzi az ifjúság is, a tanárok is.

Túristakirándulásainkon diákjainkkal az utolsó öt év alatt felkutattuk nemcsak a szebeni és fogarasi havasok egész vonulatát, de bejártuk már a hunyadmegyei Paring- és Retyezát-csoportot is. Nem egy diákunk van olyan, aki a Zsiltól a Sebesig, onnan az Oltig, illetőleg Fogarasig és Töröcsvárig a legjobb mestertől, a saját lábán, tanulta a Délkeleti Kárpátok határláncolatának földrajzát. Sőt tanulóink közül többen a nyári szünidőben szüleik beleegyezésével önállóan is, minden vezetés nélkül egy pár igen szép havasi kirándulást tettek. Így négy felsőbb osztályos tanulóink a nem kis gyakorlottságot kívánó Bulea-Negoi élvándorlást tette meg a múlt augusztusban vezető nélkül.

És amint a közeli helyeket mind jobban megismerjük, évenként el látogatunk messzibb és messzibb vidékekre is. Így a tavalyelőtt is a brassói hegyekben kezdtük.

1912 szeptember 11-én vitte a vonat 12 tagból álló turista csapatunkat az árvíz borította Küküllővölgyen keresztül Brassó felé. Mindenütt a letört hidak, megsemmisült vetések, a víz által fűzfák tetejébe emelt szénaboglyák nyújtotta lehangelő képet fogarasi havasainknak Kőhalom után a Homoród völgyében élénk táruló bűbajos, távoli panorámája felejtette. Este fél kilenckor érkeztünk bérces Erdélyünk páratla-

núl szép fekvésű Brassójába. Az állomáson az Erdélyi magyar és szász Kárpát-Egylet egy-egy lelkes tagja várt és vezetett az Európa-szállóban levő kényelmes és olcsó szállásunkra.

Másnap korán reggel meglátogattuk egyik legkiválóbb erdélyrészi rovargyűjtőknek, Deubelnek, több mint 5000 fajt képviselő, világhírű rovar- és lepkegyűjteményét. Maga az öreg tudós kalauzolt, büszkén mutatva több mint negyven évi lankadatlan munkája eredményét, közöttük az általa felfedezett coryphiodest, melyből az egész világon mindössze négy példány van.

Tizenegy órakor már Rozsnyón szállottunk le a brassó—zernesti vicinálisról, ahonnan előre megrendelt szekereink két óra alatt szállítottak a rozsnyói villamosmű turbinatelepéhez.

KILÁTÁS A KERESZTÉNYHÁVAS FELE.

SZILÁGYI GY. FELVETELE.

Egy órakor kezdtük a gyaloglást és négykor fenn voltunk a brassói szász Kárpát-Egylet barátságos malajesti menházában (1578 m.). Vezetőnk és pakkhordónk egy személyben Stanila Luonné volt. Azért említjük meg névszerint, mert tudomásunk szerint, ő az első és talán egyetlen női vezető a Déli Kárpátokban. Ime az emáncipáció a hegyek között is! Amint először átkeltünk a malajesti patakon, mindjárt feltűnt, hogy itt még a víz színe is egészen más, sokkal fehéresebb, mint a mi hegyeinkben. A detritus csupa konglomerat és mész. A délután hátralevő részét arra használtuk, hogy felmáztunk a Buksoi-ra vezető úton pár száz métert, de hamar esteledett, vissza kellett térnünk a menházba, hol rajtunk kívül még két társaság, egy bécsi és egy brassói, töltötte az éjet.

Reggel mi indultunk legelőször útnak. Még sötét volt, csillagok ragyogtak az égen, a hajnali szellő halk suttogással bujkált a sötét fenyőlombok között s már egy jó órai út volt a hátunk mögött. Gyö-

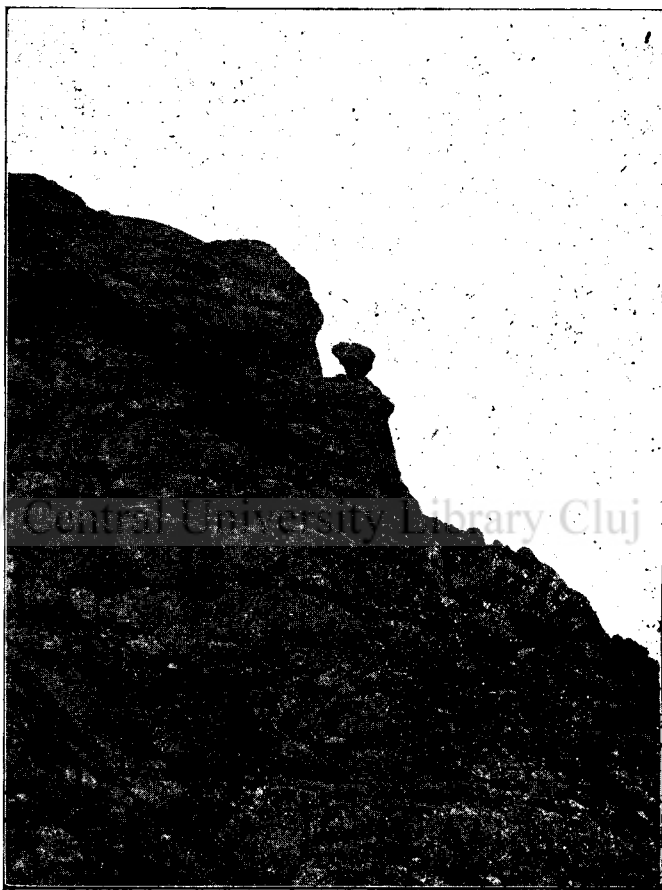
nyörű volt a sziklák ébredése. A hajnali sötét kontúrok egyre világosodtak, az elmosódó vonalakból élesen alakult ki mindenfelé a mészsárgás-fehéres sziklafala. S a mikor a nap első ragyogó sugara megtört rajta, úgy látszott, mintha életre ébredne az örök némaság, az örök változatlanlanság csupa kövekké, csupa sziklává varázsolt világa.

Úgy kétezer méter magasan jártunk, a mikor kitértünk az útból jobbra gyopárt szedni. Nem is kellett soká keresnünk, amíg megtaláltuk az első szálat a Ciganest keleti oldalán; egész könnyű helyen a sziklafal tövében, gyepek fű között. Azután még igen sokat találtunk; volt is öröme a társaságnak, szedett mindenki egy kis csokorra valót, hogy bemutassa otthon a magaszedte első havasi gyopárt. De azért nem pusztítottuk ám a virágot. — A gyökerét nem bántottuk egynek se, csak a nyilást vágtuk le vigyázattal, hogy jövőre újra osztogassák csábító fehér csillagjukat az erre járó túristáknak, a kik nem egyszer életük árán fizetik meg virágszerelmüket.

Hamarosan feljutottunk a malajesti völgyfejéhez, a hol azonban a mi havasainkon látható tengerszem- vagy üstképződményeknek semmi nyoma. Szokatlan volt nekünk ez is, most jártunk először mészhegyekben.

Innen az út friss hófoltok között keletre fordul s szelid serpentinekben kanyarog felfelé a Bucsecs nyugati vállán. Általában az út végig lovagolható, minden nehézség nélküli; nem is hasonlítható például a mi Negoj-útunkhoz; nőknek, sőt éppen leánykáknak való.

2300 méterről gyönyörű kilátásunk nyílt a Királykő napfényben úszó, szakadékos szikláira, a Keresztényhavasra, a Buksojra. Egész túránknak különben ez volt a legszebb kilátója, mert, amint haladtunk felfelé, olyan orkánszerű szélvihar indult, hogy még lélegzelnünk is csak zsebkendőn át tudtunk, a kilátást pedig mindenfelé ködökkel, fellegek-

DEFLATIO A BUCSECS ALATT RUMÁNIÁBAN.

SZILÁGYI GY. FELVÉTEL.

kel zárta el. Hét óra után pár perccel fenn voltunk a Bucsecs 2506 m.-es ormán. A csúcson öt út találkozik. Az egyik a mienk, a másik Törcsvárról, a harmadik a Buksojról vezet, a negyedik a Jalomica-völgyből, az ötödik a Karajmanról. A két utolsó rumán túristák alkotása. Érdekes, hogy míg a fogarasi havasokban a rumán túristaságnak semmi nyoma, addig itt a szinajai kultúra szinte fényűzően széles utakat vág mindenfelé a sziklákba, sőt az Omu sziklája alá kőkunyhót épít. De a nyitott házikó szájalmas piszko, állapotban van és oly hideg, hogy jégveremnek is beillik.

Nem is fagyoskodtunk sokáig a csúcson, a Jalomica felé vivő útát választva, balra hagyjuk a Karajmán bámúlatosan szép s egész rendekbe sorakozó sziklaoszlopait, mészkőszobrait s gyorsan szállva lefelé elérjük a szegényvizű, de festői szép Jalomica vízesést. Majd térdig gázolva a Jalomica vízébe, melynek minden hídját elvitte a megáradt patak, tizen-

KOLOSTOR A SZKIT BEJÁRÓJANAL.

SZILÁGYI GY. FELVÉTELE.

egy órára megérkezünk a híres Szkithez. A Szkit egy óriási, 600 méter hosszú, barlang. Ez is olyan alkotása a természetnek, amely a rettyezati gránit, vagy a mi palahegyeinkben nem képződhetik. A víz, amelyet nálunk megállítanak a morenák és tengerszemekké duzzasztanak, itt behatol a kőzetbe, elnyeli a föld. És azután benn a mélységben cseppkövekkel, sztalamitokkal díszített, vízesésekkel megeléknített tündérpalotákat, tánctermekeket alkot. Ilyen a Jalomica-barlang.

A barlang szájába rumán koldúsbarátok kis kalugertemplomot építettek s pár fillérért készséggel megmutatják a túristáknak. Sziklán, létrákon, vízen és pallókon keresztül bejárjuk és magnéziumfény mellett csodáljuk a barlang öt, szebbnél szebb termét.

Egy óra után idűlünk neki a Szinajára levezetű hosszú és annál unalmasabb útnak, mert a ködtől egyáltalán nem láttunk semmit. Anynyira nem, hogy a fejünk feletű ismételten hallottuk zűgni a Bustenibe fát szállító sodronypálya kötelét, de még a kosarakat sem láthattuk.

Amint megkerültük a Furnikát végre jó négy óráig tartó köd után közvetlenül alattunk feltárul a Prahova völgye, Szinaja királyi nyaralójával.

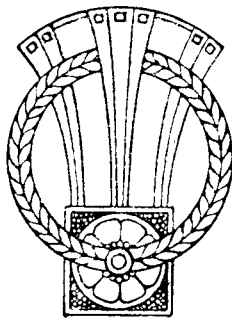
Bejárva a felséges parkokat, a festői, szökőkútás sétán okat, a Carmen Sylva kedvenc helyeit, lesietünk az állomásra s még az esteli gyorsvonattal hazaérünk Brassóba.

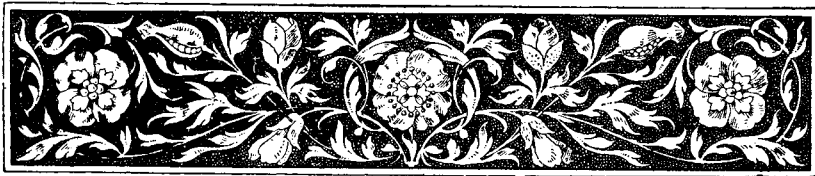
A 11 órás gyaloglás annyira nem viselte meg csapatunkat, hogy másnap reggel az egész társaság egyhangúlag vállalkozott a Nagykőhavas megmászására. Ezen az útonkon lekötelező szívességgel kalaúzott Farnos László, máv. főmérnök, a brassói E. K. E. lelkes tagja. A közúti vasútról valamivel kilenc óra előtt szállottunk le Derestyé állomáson. Kezdetben illatos fenyőerdőn, a nagy fordulótól kezdve lombváltó, majd árnyas bükkösön vitt útonk. Háromnegyed 11 órakor értünk a nagy tisztásra és pont 12 órakor fenn voltunk az E. K. E. új és nagy luxussal készült menházában.

A menházór pompás ebédjét elkölve, fél 3-kor indultunk fel a csúcsra (1844 m.), sajnos azonban időnk most se kedvezett. Köd alatt voltunk s a Nagykőhavas híres kilátásából nem sokat élveztünk.

Áfonyát és málnát szedgetve még besötétedés előtt érkezünk le a páratlanul szép Tamina-szakadékba, hol a víz a mészkőbe néhol alig egy méter széles, szédületesen mély medret vágott magának. Pár lépcsőfokon s a nehezebb helyeken alkalmazott létrákon leszállva bepillantottunk az „ördögárokba“ s nem győztünk betelni a természet szépséges játékának bámúlatával. A Tömös völgyébe olyan jó állapotban érkezett kis csapatunk, hogy jókedvvel énekelve, katonás menetben gyalog tettünk még meg nyolc kilométert Alsótömösig. Innen az esti predeáli vonat vitt Brassóba.

Itt másnap megnéztük a fekete templomot s a déli, fogarasi vonat-tal indultunk haza Nagyszebenbe. Ez évi kirándulásaink között ez az útonk volt a legszebb és a legtanúlságosabb.

Évi jelentés

az Erdélyi Kárpát-Egyesület 1914. évi januárius hó 25-én tartott
XXIII. közgyűlése alkalmából.

Tisztelt Közgyűlés!

Három év múlva megünnepelhetjük egyesületünk negyedszázados fennállásának jubileumát. A nehéz küzdelemben eltöltött 22 év alatt erősen megrikkult ama gárdának sora, amely legelőször gyülekezett a gyopáros zászló körül. Elhúllottak legjobbjaink, ennél fogva csak kevesen emlékezhetnek vissza az alakulás küzdelmeire és a lelkesedésnek ama nagyarányú megnyilvánulására, amely a zászlóbontást országszerte kísérte. Úgy tűnik fel nekünk, hogy a két évtizeddel ezelőtti ifjúság sokkal ideálisabb volt, mint a mai nemzedék, vagy lehetséges az is, hogy a megváltozott életkörülmények, a nehezebb megélhetési viszonyok következménye az, hogy ma nehezebb az erdélyi magyar túristaság eszméjének önzetlenül dolgozó munkás híveket szerezni. Fájdalommal kell konstatálnunk, hogy ha a régi gárdának deres-fejű tagjai itt-ott nem állanának még az ügyek élén, az erdélyi magyar túristaságot az újabb nemzedék könyhúllatása nélkül bátran ravatalra lehetne teríteni.

Szomorú kijelentés ez, de igaz és annál fájdalmasabb, mert napról napra tapasztaljuk, hogy a természettudományok hatékonyabb tanításával és a túristasággal foglalkozó egyesületeknek agitációjával elértett az, hogy a természetnek szeretete s ezzel a túristaskodási kedv a társadalom minden rétegében hatványozva terjed.

E jelenség különben egyben örvendetes, mert a közgazdasági szempontból kiválóan fontos idegenforgalomnak tulajdonképpen ez az alapja. Ez alap fejlesztésével lehet csak valódi és igaz eredményeket elérni. A mai korban egyre halványodik az ideáлизmus, ezért a kölcsönösség „tégy, hogy én is tehessek“ elvénél fogva egyesületünknek is fokozatosan bizonyos üzletszerűségi álláspontra kell helyezkednie. Ez elvi kijelentést kissé bővebben kell körülírnunk és kifejtenuk, nehogy félreértésekre adjon alkalmat. De nyíltan meg kellett mondanunk, mert nem képtelen helyzet-e az, hogy községek, városok stbi tőlünk alkotásokat, munkát követelnek anélkül, hogy tagjaink sorába lépve támogatásunkra sietnének. Örvendetes jelenség, hogy hegyeink között nemcsak az anyaországból, hanem külföldről is évről évre fokozódó számmal túristáskodnak.

De fájdalmas az a jelenség, hogy túristáink nagy többsége túntétoleg hirdeti elmaradottságunkat és lekicsinyli az egyesületi működést. Egyáltalán nem veszi számba a lakosság és a természeti erők romboló munkáját s hangosan ócsárolja a menedékházak, utak stbi hiányát vagy gyarlóságát; de az már nem jut eszébe, hogy a létesítmények fentartásához bármi csekélységgel is, de hozzá kellene járulni. Menedékházaink

legtöbbjét nemcsak egyesületi tagok, hanem mások is állandóan díjtalanul használják. Lehet-e kívánni és remélni azt, hogy valaki az egyesületi tagok sorába lépjen és támogassa a túrista alkotásokat, ha mindenki mindent díjtalanul élvezhet. E lehetetlen állapot megváltoztatását már évek óta próbálgatjuk, azonban a végleges rendezésnek éppen tagtársaink nagyfokú fegyelmzetlensége, érzékenysége, az osztályok autonómiája áll és állott mindig útjába.

Felemlíthetjük detonátai menedékházunkat. Ezt húsz év óta tartjuk fenn, de a nagyfokú idealizmus miatt és az üzleti szellem hiányából kifolyólag a nagyszámú látogatók után az egyesületnek mindig csak kiadása volt és sohasem volt egy fillér bevétele sem. Követendő példa elég áll előttünk nemcsak külföldön, hanem itt szűkebb hazarészünkben is, szász testvéreinknél. A Negoj oldalában szász testvéreink vászonsátarában az éjjeli szállásért nekünk pontosan meg kellett fizetni a hálódíjakat, azonban próbálja csak meg valaki a mi menedékházainkban a használati díj követelését: akkor az egyesületi alkalmazottak állandó inzultusoknak vannak kitéve. Innsbruckban a 4—5000 koronába került domborművű térkép megtekintéséért mindenkivel hűségesen lefizettek az egy korona megtekintési díjat, de nekünk a 100 000 koronába került múzeum látogatási díjának beszédese sokszor igen problematikus és a díjakért nem egyszer hírlapi támadásokban is volt részünk. Egyesületi nyomorúságainknak és annak, hogy bevételeink nem szaporodnak, a többek között e körülmény is egyik oka.

Az idegenforgalom, a túristáskodási kedv, amint említők, egyesületünk két évtizedes agitációja folytán folytonosan emelkedőben van. Ez örvendetes jelenség, de nem szabad elfeledni, hogy azzal egyenlő arányban sokasodik az egyesület munkája és nő a kiadása. Ennek bizonyítására elég, ha felemlítjük, hogy a múlt év folyamán, dacára az esős nyárnak, 22 iskolát összesen 844 tanulóval irányítottunk és kalauzoltunk városunkban és egész Erdélyben. Az egyesület által irányított magántúristák és magáncsoportok száma 13 volt.

Postaportó kiadásunk 1595 korona 47 fillérre rugott. A múlt év folyamán 297 kor. 32 fillérrel többet kellett kiadnunk postaköltségekre, mint az előző évben. E költség-többletet okozza máskülönben az egyesület kebelében fölállított idegenforgalmi irodának működése is. Az idegenforgalmi iroda még csak egy éve áll fenn. Tulajdonképpen még most bontogatja szárnyait és áldásos működésének hatását Kolozsvár lakossága majd csak ezután fogja fokozottabb mértékben élvezhetni. Hogy a múlt évi erdélyi idegenforgalom, dacára az esős nyárnak, nem csökkent, azt az idegenforgalmi iroda által kiadott magyar és francia nyelvű több ezer példányban szétküldött kolozsvári prospektusnak köszönhetjük. E prospektusnak német, angol, román és esperanto nyelven való kiadása teljesen elő van készítve és egyrésze már nyomdában is van. Kolozsvár törvényhatósága idegenforgalmi irodánkat évi 1000 koronával segítette.

Nemcsak egyesületi működésünk, hanem más körülményeknél fogva is Kolozsvár városa és egész Erdély nagy utasforgalomnak néz elé. A dalos-egyesületek kolozsvári kongresszusa mintegy 10.000 egyént, a tervbe vett országos kiállítás 80—100.000-re menő idegent fog városunkba vonzani. Legnagyobb részben egyesületünkre hárul az a feladat, hogy az idegenek városunkban magukat jól érezzék, mindenről kellő tájékozódást szerezhessenek, ezekből már ez év tavaszára meg kell jelentetni Kolozsvár és környékének kalauz-könyvét.

Meg kell továbbá jelentetnünk a teljesen elfogyott Erdélyi Úti Ka-

lauzt is Ez állandóan napirenden lévő kalauz-könyv ügye már teljesen elő van készítve, erős reménységünk van a könyvnek tavaszra való megjelenhetése iránt. Az említett könyvek kiadási költségeire egy bizonyos összeget költségvetésünkbe már előzetesen beállítottunk.

Idegentorgalmunkra hatással voltak dr. Herrmann Antal tagtársunknak az anyaországban tartott előadásai, amelyeket üvegképeink felhasználásával néhány év óta szokott tartani. Így az utolsó évben Budapesten, Vácon, Orosházán, Temesvárott, Nagyváradon és Szegeden tartott sikerült előadásokat.

A múlt év folyamán 2522 darab kisebb-nagyobb ügyet láttunk el. Ezek elintézése céljából tartottunk 14 tisztikari tanácsülést, 12 választmányi ülést, 7 összejövetelt.

Két ízben rendeztünk tanulmányi kirándulást és barlangkutatót az Aranyos völgyébe, hogy az uttani új vasút által megközelíthetővé vált természeti szépségeket egyre jobban kultiválhassuk. A múlt év folyamán tagjaink részére rendeztünk összesen 11 kirándulást 802 résztvevővel. A múlt évi forgalomhoz képest a kirándulások számánál több van hárommal, a kirándulók számánál több 136-tal. Ha a rendezett kirándulások eredményét tekintjük, ki kell jelentenünk, hogy egyesületünk fennállása óta nem igen voltak olyan szépen sikerült kirándulások, mint a múlt évek. E siker abban leli magyarázatát, hogy a kirándulásoknak bizonyos sportszerű jelleget adtunk és a teljesítőképességet fokozatosan annyira fejlesztettük, hogy kirándulóink egy nap alatt már 30–32 km.-t is képesek voltak begyalogolni anélkül, hogy a nagy útnak károsabb következményeit észlelték volna. Ezt az eredményt azzal tudtuk elérni, hogy mindig a legszebb vidékekre vezettük a kirándulókat, hol a természeti szépségek feledtették a fáradságukat.

Legsikerültebb kirándulásunk volt az Aranyos völgy, Potsága-völgy, Skarisora szikla és a Runki szorosba körútszerűleg vezetett kirándulás, amely alkalommal Alsószolcsván egy új túrista szállót is szerveztünk. Az Aranyosvölgyében való gyakori megfordulásunk kezdeményezőleg hatott Torda-Aranyos vármegyei osztályunk újjászervezésére és a Skarisorára vezető útjelzés készítésére. E feladatok a tavasz megnyitáig okvetlenül megoldandók, mert máskülönben az Aranyos vidékére irányuló forgalmat sikeresen lebonyolítani nem lehet.

Az egyesületi kirándulások rendezése igen sok költséget okoz az egyesületnek és nagy munkát ró az egyedüli fizetéses tisztviselőre. Az alapszabály 46. §-a szerint csakis a nagyobb szabású kirándulások rendezése volna az egyesületi főtitkár feladata. Munkaköri eltolódás folyamán az az állapot, hogy a főtitkártól minden egyes kirándulásnak vezetése követeltetik, pedig ez károsan hat más adminisztrációs ügyeknek lebonyolítására. A kirándulások rendezése tulajdonképpen a túrista osztály tisztviselőinek feladata. Reméljük, hogy a jövő év folyamán módot találunk reklámtáblák alkalmazásával a költségek apasztására és a túrista osztály foglalkoztatásával a kirándulások rendezési kérdésének helyesebb mederbe való terelésére.

Az elmúlt szerencsétlen gazdasági két évnek romboló hatását egyesületünknek is meg kellett éreznie. Bevételi forrásaink itt-ott bedugultak. A tagdíjakat csakis a legnagyobb erőfeszítéssel voltunk képesek behajtani. Túrista alkotásaink az időjárás viszontagságaitól nagyon sokat szenvedtek és itt-ott alig voltunk képesek azokat jókarban tartani. Elseperte az árvíz egyik tordahasadáki beton hídunkat. Összes bihari útaink megromlólódtak. Ezeknek rendbehozatalát a jövő egyesületi évre tervezzük.

A múlt év folyamán jelentősebb gyakorlati munkát végeztünk a Kolozsvár környéki útjelzési hálózatnak felfrissítésével és a Szent János-kúttól a Kis Magurára, majd az Árpádcsúcsra készített új útjelzéssel, továbbá Alsófehérmegyében ottani osztályunk útján Nagyenyedről a Köközön át a Szolcsvai bűvópatákhoz szintén új útjelzéssel. Nagyobb munkálatot végeztünk még az Árpádcsúcsi messzelátó torony és a Bercsényi turistaház kijavításával. A Bercsényi turistaházhoz nyári telefon állomást is rendeztünk be, hogy a kirándulók kényelmi igényei kielégítést nyerjenek.

A múlt egyesületi év alatt csereviszonyban állottunk 38 külföldi, 36 belföldi egyesülettel. 28 hírlappal és 35 folyóirattal. Újonnan belépett 49 tag. Kilépett 33, meghalt 18. Veszteség 2. Csató János tiszteleti tagunk, gróf Bethlen Bálint volt elnökünk, továbbá dr. Bálinth Gábor, Gombos Ferenc, Gödri Ferenc, Köntzey Imre, Monoky Gyula, Spáda János, Simay Tódor tagjaink elhunytáról kell még megemlékeznünk. akiknek helye szinte pótolhatatlan. A veszteségek és csapások után van némi örvendetes jelenteni valónk is; t. i. többen voltak, akik szeretettel fordultak egyesületünk felé és kérésünkre adományokkal siettek szűkös helyzetünkön segíteni. Pénzadományokat kaptunk az Erdélyi Banktól, a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbanktól, a Leszámitoló és Pénzváltó Banktól, a Kolozsvári Gazdák Hitelszövetkezetétől, a Desi Kereskedelmi Banktól, az Erdélyrészi Magyar Jelzalog Banktól, Csató Ferenc csendőrezredestől és Hangay Oktáv tanártól, nem említve több kisebb adományt.

Muzeumunkat gróf Eszterházy Miguel, Hangay Oktáv, Konert Regina, Lászlóffy Ferenc gyarapították tárgyadományokkal, az egyesületi könyvtárt pedig Dobos Gergely, Hangay Oktáv, Kelemen Lajos, Kolozsvár város tanácsa, Merza Gyula, a Múzeumok Főfelügyelősége és a képtárt Hangay Oktáv, Hőncz Arisztid, Ruzitska Béla és Zágonyi Viktor képadományokkal. A muzeum tárgyai ezek szerint leginkább ajándék útján szaporodtak, vételre összesen 14 koronát adtunk ki. Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter kolozsvári látogatása alkalmával nagy érdeklődés között tekintette meg muzeumunkat és kilátásba helyezte annak támogatását. Örömmel jelenthetjük azt is, hogy a Múzeumok Főfelügyelőségétől leiratot kaptunk, amely szerint a folyó évben tárgyvásárlásra nagyobb segílyt fognak folyósítani. Segélyt kaptunk még a földművelésügyi minisztertől 2000 koronát.

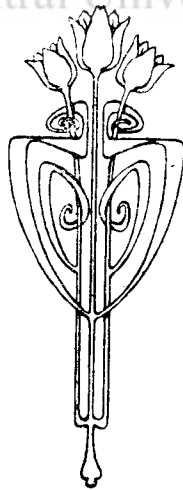
A megelőző közgyűlés határozatai közül a nehéz pénzügyi viszonyok miatt nem tudtuk végrehajtani a díszalbum kiállítására, továbbá a Szamosbuzárnál létesítendő menedékházra vonatkozó közgyűlési határozatot. Örömmel jelenthetjük azonban, hogy az Erdély fürdőügyére vonatkozó határozatot, nevezetesen egy fürdőügyi nagygyűlésnek összehívását eszközöltük és azon tüzetesen foglalkoztunk az erdélyi fürdők és ásványvizek ügyével. Az államkormányzat egyes ágazataihoz és testületekhez felterjesztéssel éltünk, amelyeknek azonban alig volt valamelyes eredménye. Ezekre vonatkozólag a folyó évben rendezendő fürdőügyi nagygyűlésen fogunk részletesen beszámolni. Akciót indítottunk volt az erdélyi fürdők érdekében arra vonatkozólag is, hogy Felsőmagyarországról Erdélybe jobb vasúti összeköttetés létesíttessék. Csatlakozásra felhívtuk az érdekelt összes törvényhatóságokat is és jóllehet, hogy azok is felterjesztéssel éltek a kereskedelemügyi miniszterhez, a jobb vasúti összeköttetés ügye még mindig csak a tanulmányozás állapotában van.

Meg kell még említenünk azt is, hogy kolozsvári tagjaink szórakoztatására nemcsak a havi összejöveteleken rendeztünk előadásokat, hanem a központi egyetem nagytermében ismertettük Kaukázust és Georgia legrégebb hőskölteményét. Előadók voltak dr. Szádeczky Lajos és Vikár Béla. Majd egy második előadáson a Fogarasi havasokat ugyancsak vetített képekkel. Előadó volt Szilágyi Gyula nagyszebeni tanár. Meg kell még említenünk azt is, hogy vidéki osztályainknak működése, tekintettel arra, hogy egyáltalán semmi bevételi forrásaik nincsenek, nagyon ellanyhult. Jövőre meg kell találnunk a módját annak, hogy a tagok létszámához viszonyított %-os javadalmazással serkentsük az osztályokat intenzívebb működésre.

Ezekben terjesztjük elő egyesületünk egy évi életére vonatkozó jelentésünket és amidőn annak jóváhagyó tudomásulvételét kérjük, egyben javasoljuk, hogy dr. Herrmann Antalnak az anyaországban tartott több előadásáért, továbbá Szádeczky Lajos dr. alelnök úrnak, Vikár Béla és Szilágyi Gyula tagtársainknak Kolozsvárt tartott előadásaiért, úgyszintén a felsorolt pénzintézeteknek és magánosoknak pénzadományaikért és mindazoknak, akik az egyesületi múzeumot, könyvtárt, térképtárt és képtárt adományokkal gyarapították, szavazzon jegyzőkönyvi köszönetet. Indítványozzuk továbbá, hogy szavazzon még jegyzőkönyvi köszönetet Adorján Róbert, Halász Gyula és Regiusz Arthur tagtársainknak, akik több tagnak gyűjtésével igyekeztek egyesületünk céljait előmozdítani.

M. Kovács Géza.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EGYESÜLETI ÉLET

Az E. K. E. védőjének express távirata. Közgyűlésünk üdvözlő táviratot küldött *József kir. herceg* egyesületi védőhöz, melyre a következő válasz érkezett: E. K. E. elnökségének Szádeczky Lajos alelnök úr kezéhez Kolozsvár. Bpest udvar 283.

„Az E. K. E. közgyűlése üdvözléért hálás köszönetet mondok és önöket igaz meleg rokonszenvemről biztosítva szívből üdvözlöm mindnyájukat.

József főherceg.

Központi választmányi ülés. Január hó 21-én délután 5 óra 30 perckor az E. K. E. központi választmánya a közgyűlés előkészítése céljából rendkívüli ülést tartott. Jelen voltak: Baumann László, dr. Deák Albert, Holló Károly, dr. Kosutány Ignác, dr. Páter Béla, dr. Ruzitska Béla, Sárdi Lőrinc, dr. Szádeczky Lajos, Orosz Endre, dr. Szentkirályi Ákos, Virágháty Gyula, Werger István és M. Kovács Géza főtitkár.

Elnökként dr. Szádeczky Lajos alelnök, jegyzett Orosz Endre jegyző, előadott M. Kovács Géza főtitkár. Elnök megnyitván az ülést jelentette, hogy gróf Lázár István elnök nem jöhetett le a gyűlésre, ugyancsak kiment elmaradását Merza Gyula főpénztáros. A választmányi ülésről való elmaradását kimentette még br. Mannsberg Sándor. Választmány a bejelentéseket tudomásul vette. Elnök indítványára Sykó Kanuth elhunyt almási körjegyző emlékéért a jegyzőkönyvben megörökíteni elhatározták. Felolvastatták a megelőző ülés jegyzőkönyve. Észrevétel nélkül hitelesítették. Főtitkár felolvassa ezután az évi jelentést. Választmány a jelentést elfogadta és egész terjedelmében a közgyűlés elé terjeszteni elrendelte. Előterjesztetett a számvizsgálóknak az 1913. évi zárószámadásokra vonatkozó jelentése, melyet a választmány jóváhagyólag vett tudomásul és elrendelte úgy a jelentés, valamint a számadásoknak a közgyűlés elé való terjesztését.

Főtitkár bemutatta ezután a tisztikari tanács által elfogadásra ajánlott 1914. évi

költségleírányzatot, mely szerint a múlt évről áthozat 452 korona 45 f. maradvánnyal együtt a bevétel 14885 korona 88 f., a kiadás pedig 14041 korona 80 f. lenne. Választmány elfogadta a javaslatot és annak a közgyűlés elé való terjesztését elrendelte. Az E. M. K. E. átiratára, melyben a román paktumos tárgyalások kérdésére nézve állásfoglalásra hivatott fel az egyesület, tisztikari tanács jászlatára határozatilag kimondatott, hogy „az E. K. E. mélyen átérzi az Emke átiratában kifejtett, a magyar nemzeti állam megőrzésének és megvédelmezésének eszméjét, ezekből távol minden politikai vonatkozástól — az Emke átiratát teljes mértékben magáévá teszi és nemzeti hivatása teljesítésének munkájában szívélyesen üdvözlöi.”

Több apróbb ügy elintézése után az ülés este 7 órakor ért véget.

XXIII. közgyűlésünk. F. évi január hó 25-én d. e. 11 órakor Kolozsvár város tanácstermében tartotta egyesületünk rendezévi közgyűlését, melyen jelen voltak: Adorján Róbert, Bauman László, Bréver János, Brutsi László, David Béla, Dobos Gergely, dr. Deák Albert, dr. Eisler Mátyás, Id. Gáspár Gyula, Gyöngyössy Béla, dr. Herrmann Antal (Bpest), Incze Gerő, dr. Jékey Dániel, dr. Kosutány Ignác, Lázár J. Ödön, Léderer József, Losonczy János, br. Mansberg Sándor, dr. Márki Sándor, Mátrai János, Mestitz Ferenc, Merza Lajos, Nagy Lajos, Nulinec Viktor, Novelli Lajos, Oberding Antal, Orosz Endre (Apahida), Pálffy Ernő, Dr. Páter Béla, Pap Kristóf, Regiusz Arthur, Sárdi Lőrinc, dr. L. Sipos Kamilló, dr. Szádeczky Lajos, ifj. dr. Szentkirályi Ákos, Tanács József, dr. Török Imre, dr. Várady Aurél, Werger István, Zágoni Viktor M. Kovács Géza főtitkár és több vendég.

Elnökként dr. Szádeczky Lajos I-ső alelnök, előadott M. Kovács Géza főtitkár. Elnöklő alelnök lendületes megnyitójában (lásd vezércikket) tárgyalta az E. K. E. missiójának alapját, az erdélyi föld ősi kultúráját, a legaktuálisabb napi kérdést: a románok éppen most érvényesítést kereső igényeivel szemben.

A lelkes éljenzéssel fogadott megnyitó után, elnök felolvasta gróf Lázár István elnöknek táviratát, mely következőleg szól: „Méltóságos dr. Szádeczky Lajos Kolozsvár. Budapest 51—2313. Igen sajnálom holnap a Kárpát közgyűlésre leutaznom nem lehet, kérlek kegyeskedj legszívélyesebb üdvözlésem tolmácsolásával elmaradásomat kimenteni — gróf Lázár István”, továbbá bejelentette, hogy Merza Gyula főpénztáros is kimentette elmaradását. Indítványozta, hogy a közgyűlés küldjön üdvözlő táviratot József kir. herceg egyesületi védőhöz, továbbá gróf Lázár István elnökhöz. Közgyűlés elnöklé alelnök indítványát éljenzés között fogadta el. Elnök a jegyzőkönyv vezetésére fölkérte ifj. dr. Szentkirályi Ákost, a hitelesítésre pedig Incze Gerő kuriai bírót és Gáspár Gyula birtokost. Főtitkár jelentette ezután a közgyűlésnek, hogy a Magyar Turista Egyesület távirati, a budapesti egyetemi turista egyesület és a pécsi Mecsek egyesület írásbeli üdvözlőket küldöttek a közgyűléshez. Dr. Herrmann Antal felszólalása után, ki a Magyartanítók Turista Egyesületének üdvözlő tolmácsolta, a közgyűlés az üdvözlő testvér egyesületeknek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Főtitkár felolvassa a választmány évi jelentését (Egész terjedelmében folyóiratunk más helyén közöljük), amelyhez dr. Herrmann Antal szólott hozzá és legnagyobb megelégedését fejezte ki a vezetőség működése iránt. Kérte a közgyűlést, hogy azt jóváhagyólag vegye tudomásul és fejezze ki köszönetét a jelentés elkészítéséért. Kifogásolja az egyesületi folyóirat gyenge illusztrációit, továbbá interpellációt intéz az elnökséghez két évvel ezelőtt, az egyesületi sulypontnak vidéki városba való áthelyezése tárgyában tett javaslata mikénti elintézésére nézve.

A folyóirat ügyére nézve az elnök válaszolt, a második ügyre pedig a főtitkár adott kimerítő felvilágosítást. Interpelláló a választ nem vette tudomásul. Erre igen magvas és széleskörű vita fejlődött ki, amelyhez dr. Török Imre, dr. Deák Albert, dr. Márki Sándor és végezetül dr. Szádeczky Lajos szólaltak föl, mire aztán dr. Herrmann is — javaslatát senki sem pártolva — tudomásul vette.

Ezután előterjesztetett a számvizsgálók jelentése a megelőző évi záró számadásról, amely szerint az Egyesület 15026 K 94 ft fordított turistasági kiadásokra és adminisztrációs költségekre. — Az évi számadást jóváhagyólag vették tudomásul és ez alapon elfogadták a költségvetést is 14841 K előiránnyal. Ezután elnök 10 percre felfüggesztette az ülést, hogy a kandidáló bizottság a tisztújításra vonatkozó indítványát előterjeszthesse. A dr. Márki Sándor elnöklelte alatt dr. Török Imre és dr. Eisler Mátyás tagokból álló jelölő bizottság a szünet letelte után újból megnyitott ülésnek előterjesztette javaslatát, melyre csekély változással a régi tisztikar és választmány, közfelkiáltással egyhangúlag újból megválasztott.

Ezek szerint az E. K. E. 1914. évi szervezte a következő:

Elnök: gróf Lázár István orsz. képvis., képviselőházi elnök. I. alelnök: dr. Szádeczky Lajos egyet. tanár; II. alelnök: br. Mansberg Sándor bankigazgató; III. alelnök: dr. Kosutány Ignác egyet. tanár; IV. alelnök: dr. Jékey Dániel táblabíró; V. alelnök: dr. Ruzitska Béla egyet. tanár. Főtitkár: M. Kovács Géza (választás alá nem esik). Főpénztáros: Merza Gyula birtokos. Az »Erdély« főszerkesztője: dr. Szádeczky Lajos, felelős szerkesztő: M. Kovács Géza. Titkár: dr. ifj. Szentkirályi Ákos. T. muzeum igazgató: dr. Herrmann Antal egyet. m. tanár (választás alá nem esik). I. jegyző: Holló Károly tanár; II. jegyző: Orosz Endre igazgató (Aphida); III. jegyző: köröspataki és köpeczi Sebestyén József (új). Könyvtáros: Baumann László pt. számvizsgáló. Ellenőr: Tanács József gyógyszerész. Főkönyvelő: Müller József könyvvezető. Jogtanácsos: dr. Deák Albert ügyvéd. Számvizsgálók: bácskulai Szekula Ákos vezérfelügyelő és Ferenczy Gyula bankigazgató.

Választmányi tagok: Dr. Apáthy István egyet. tanár, Aszlán László bankhivatalnok, dr. Balog Arthur egyet. tanár, Brutsi László főmérnök, Csató Ferenc csendőrezredes, Csifó Salamon unit. dékán, Csiki Emánuel pénzügyi számvizsgáló, dr. Cholnoky Jenő egyet. tanár, Dávid Béla tud. egyet. tisztv. (új), dr. Eisler Mátyás egyetemi m. tanár, főrabbi, dr. Erdélyi László egyet. tanár,

Fekete Gábor ít. táblai elnök, Fekete Nagy Béla h. polgármester, dr. Filep Gyula vm. főorvos, dr. Gergely Albert ügyvéd, dr. Gidófalvy István kir. közjegyző, Hevesi József műasztalos, dr. Hirschler József kanonok plébános, Hirth József dohánygyári igazgató, dr. Imre József egyetemi tanár, Incze Gerő kuriai bíró, dr. Kolosváry Bálint egyet. tanár, gr. Korniss Károly (Szent benedek), dr. Konrádi Dániel egyet. m. tanár, Kozma Ferenc ny. tanfelügyelő. kir. tan., Lészai Ferenc nagybirtokos (Magyar gorbó), dr. Lászlóffy István ügyvéd, dr. Márki Sándor egyet. tanár, Melitskó Frigyes máv. főfelügyelő, Merza Lajos kir. tan., bankigazgató, dr. Nagy Samu orvos (új), dr. Nyiredy Géza tanár, dr. Papp József ügyvéd, Pap Kristóf kereskedő, dr. Pataky Jenő orvos, dr. Péter Béla gazd. akad. igazgató, Pálffy Ernő birtokos, Regiusz Arthur keresk. ügynök, Sárdi Lőrinc magánhivatalnok, dr. Scheitz Vilmos vár. főorvos, Sólyom János tanár, dr. Szádeczky Béla erd. nemz. muzeum egyleti könyvtör (új), dr. Szombathelyi Gábor orvos, Terray Gyula (Apatin), Tomán Béla festő, dr. Weisz József ügyvéd, Wergler István ny. máv. ellenőr, Virágháty Gyula foggyógyász.

Turista osztálynál: Elnök: Gyöngyössy Béla főerdőtanácsos. Alelnök: Kovács Aladár bankhivatalnok. Titkár: Madari Zoltán kórházi ellenőr.

Idegénforgalmi osztálynál: Elnök: Dr. Boros György tanár. Alelnökök: Pálffy Márton, Fészl József. Titkár: Szegzárdy József tanár.

Fürdőügyi osztálynál: Elnök: Dr. Török Imre orvos. Alelnökök: Dr. Genersich Gusztáv főorvos, Gáspár Gyula birtokos (új), dr. Hankó Vilmos tanár (Budapest)

Titkár: Dr. Székely Tibor egyet. m. tanár. Jegyző: Balázs Jenő mérnök.

Székelly osztálynál: Elnök: Deák Zsigmond ezredes. Alelnökök: Ditrői Puskás Béla (új), dr. Szekeres József plébános (Csikszereda)

Háziipari osztálynál: Elnök: Dr. Gáman József (új). Alelnök: Hevesi József (új). Titkár: Harmath Győző v. fogalmazó.

Muzeumi felügyelő bizottságnál: Elnök: Gróf Lázár István orsz. képvis. Alelnökök: Szvacsina Géza udv. tan. és Haller Gusztáv polgármester (új). Titkár: M. Kovács Géza főtitkár.

Hazafias kérés tagtársainkhoz. Ma hazánkban külföldi gyűjtő alig van forgalomban. A magyar gyűjtő-iparnak csak dicséretére válik, hogy nemcsak ki tudta szorítani a külföldi gyűjtőket, de versenyezni is tud egymás között. Kétségtelen az, hogy az E. K. E. gyűjtő, melyet az *Unió* magyar általános gyűjtőgyár Rt. hozott forgalomba, egyike a legjobbaknak és leggazdaságosabbnak.

A cég, mely tisztá magyar gyártmányt hoz a budafoki gyárból forgalomba, a gyűjtők eladási árából 5°/₁₀₀-ot ad egyesületünk kulturális jótékony céljaira. *A hazafias gyár 12 év alatt egyesületünk pénztárába 7444 K-át szállított be.* Sajnos, e szép jövedelem az utóbbi időben a lanya érdeklődés miatt csökkenőben van, pedig ha t. tagtársaink mindig E. K. E. gyűjtőt követelnének, jövedelmünk fokozódnék és hamarabb megvalósíthatnók céljainkat. — Tisztelettel felhívjuk t. tagtársaink figyelmét az E. K. E. gyűjtőre. Kolozsvár, 1914 január hó 1-én. Hazafias üdvözlettel: Gróf Lázár István elnök, M. Kovács Géza főtitkár.

